

Bemærkninger til forslaget

Forslaget er en uændret genfremsættelse af et i 1. samling 1981-82 fremsat forslag (jfr. Folketingstidende, forhandlingerne sp. 1785 og tillæg A sp. 1355).

Der findes ikke nogen lovgivning, der har til formål at fastlægge D.O.N.G.s struktur og virksomhed. D.O.N.G. har som følge heraf udviklet sig uden nogen fast målsætning. Resultatet er blevet, at store statslige midler administreres uden om den sædvanlige parlamentariske kontrol. Denne situation er en følge dels af det lovmæssigt svage grundlag, dels af D.O.N.G.s stilling som aktieselskab.

Da denne situation er i strid med dansk forfatningsmæssig tradition, er det efter forslagsstillernes opfattelse nødvendigt, at regeringen fremsætter lovforslag med de i dette forslag nævnte formål. Kun herigennem kan det sikres, at folketinget får indseende med en hastigt voksende del af statens virksomhed.

1. Grundlaget for D.O.N.G. A/S' virksomhed

D.O.N.G. A/S' virksomhed foregår hovedsagelig inden for følgende tre områder:

I

Handelsministeriet har den 12. juni 1979 meddelt D.O.N.G. A/S »eneret til at indføre, forhandle, transportere og oplagre *naturgas*«.

Denne *bevilling* er givet med hjemmel i lov nr. 294 af 7. juni 1972 om naturgasforsyning.

Ved lov nr. 232 af 8. juni 1979, anlægslov for naturgasforsyning, bemyndigedes handelsministeren til af statskassen at udvide den ansvarlige kapital i D.O.N.G. A/S »helt eller delvis i form af udvidelse af aktiekapitalen, med et beløb af 865 mill. kr.«.

II

Handelsministeriet har den 29. august 1978 meddelt D.O.N.G. A/S »eneret til at efterforske og indvinde *geotermisk energi*«, jfr. bekendtgørelse nr. 490 af 7. september 1978.

Denne *bevilling* er givet i henhold til lov nr. 181 af 8. maj 1950 om efterforskning og indvinding af råstoffer i kongeriget Danmarks undergrund. Denne lov er nu ophævet og erstattet af lov nr. 293 af 10. juni 1981 om anvendelse af Danmarks undergrund. I denne lovs § 8 er bestemt, at det i tilladelser efter § 5 (til enerettigheder) kan fastsættes, at staten eller et »af staten ejet selskab på nærmere angivne vilkår skal have ret til at indtræde i den af tilladelsen omfattede virksomhed«.

III

Med efterfølgende grundlag i lov om statens deltagelse i olieforsyning, lov nr. 106 af 11. marts 1981 startede D.O.N.G. A/S *import af råolie* ved direkte aftaler med udenlandske leverandører (en 2½-årig kontrakt med det saudi-arabiske selskab Petromin om køb af 1 mill. tons råolie om året).

For begge de to eneretsbevillinger er det karakteristisk, at de er meddelt i henhold til love, som synes at forudsætte, at bevillinger meddeles eksisterende (udenlandske) specialfirmaer, således at den danske stats opgave forudsættes at være af tilsynsmæssig art.

Herom kan nærmere oplyses:

Ad I

Handelsministeriet har ved bevilling af 12. juni 1979 meddelt D.O.N.G. A/S »eneret til at indføre, forhandle, transportere og oplagre *naturgas*«. Denne bevilling er givet »i henhold til lov nr. 294 af 7. juni 1972 om naturgasforsyning«, se handelsministeriets bekendtgørelse nr. 269 af 18. juni 1979. Energiministeren har i sit svar af 9. juli 1980 på spørgsmål nr. 81 fra folketingets energipolitiske udvalg oplyst, at denne eneret er meddelt i henhold til anlægslov for naturgasforsyning nr. 232 af 8. juni 1979. Denne oplysning er forkert. Anlægsloven giver alene handelsministeren bemyndigelse til at udvide driftskapitalen i D.O.N.G. A/S med 865 mill. kr., men giver ikke hjemmel for udstedelsen af bevilling, jfr. ovenfor.